

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

§ 199

Suunnittelutarvehakemus tilalle Vähä-Utukka 837-506-11-8, Palonkyläntie 54, asuinrakennuksen laajennus

TRE:4492/10.03.01/2022

Valmistelija / lisätiedot:
Pia Hastio

Valmistelijan yhteystiedot

Kaavainsinööri Hilikka Takalo, puh. 050 562 0345, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Lisätietoja päätöksestä

Hallintosihteeri Jonna Koivumäki, puh. 040 124 1626, etunimi.
sukunimi@tampere.fi

Päätös

Päätösehdotus hyväksyttiin.

Esittelijä: Mikko Nurminen, Johtaja

Päätösehdotus

Suunnittelutarvehakemus koskien lupaa laajentaa asemapiirroksen periaatteen mukaan kerrosalaltaan 282 m² suuruista asuinrakennusta korottamalla sitä 2-kerroksiseksi (laajennus kerrosalaltaan 144 m²) noin 3 ha:n suuruisella tilalla Vähä-Utukka 837-506-11-8 hyväksytään sillä edellytyksellä, että rakennuslupavaiheessa huomioidaan ympäristönsuojelun ja maakuntamuseon lausunnoissa esitetyt uudisrakentamista ja muinaisjäännösaluetta koskevat määräykset. Kaivuutöissä tulee huomioida arkeologisen esitutkimuksen tarve.

Poikkeaminen Nurmi-Sorilan osayleiskaavan asuinrakennusten kokonaispinta-alamääräyksestä (max 500 kem²) hyväksytään. Poikkeaminen katsotaan vähäiseksi. Toisen asuinrakennuksen kiinteistö on jo lohkottu aiemmin omaksi tilakseen.

Lupa on voimassa kaksi (2) vuotta siitä, kun päätös on saanut lainvoiman. Päätöstä vastaavaa rakennuslupaa on haettava luvan voimassaoloaikana.

Perustelut

Haetaan lupaa laajentaa asemapiirroksen periaatteen mukaan kerrosalaltaan 282 m² suuruista asuinrakennusta korottamalla sitä 2-kerroksiseksi (laajennus kerrosalaltaan 144 m²) noin 3 ha:n suuruisella tilalla Vähä-Utukka 837-506-11-8.

POIKKEAMISET

Tila sijaitsee MRL 16 §:n tarkoittamalla suunnittelutarvealueella, jolla on syytä ryhtyä erityisiin toimenpiteisiin, kuten teiden, vesijohdon tai viemärin rakentamiseen taikka vapaa-alueiden järjestämiseen. Alueelle myönnettävän rakennusluvan erityisenä edellytyksenä on MRL 137 §:n

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

mukaan, että rakentaminen ei aiheuta haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle, on sopivaa yhdyskuntateknisten verkostojen ja liikenneväylien toteuttamisen, liikenneturvallisuuden ja palvelujen saavutettavuuden kannalta. Edellytyksenä on myös, että se on sopivaa maisemalliselta kannalta eikä se vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Alue on rakennusjärjestyksen 4 § mukaista suunnittelutarvealuetta.

Poiketaan MRL 171 §:n mukaisesti voimassa olevasta 7.8.2015 hyväksytystä Nurmi-Sorilan osayleiskaavasta, jonka mukaan hanke sijoittuu maatilojen talouskeskusten alueelle. Talouskeskusten yhteyteen voidaan sijoittaa toinen yksiasuntoinen asuinrakennus, jonka paikkaa ei saa erottaa maanmittaustoimenpiteellä tai muutoin omaksi tilakseen. Alueen asuinrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 1/10 rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 500 kem². Alueen toinen asuinrakennus on erotettu jo vuonna 1996 omaksi maarekisteritilakseen Vähä-Utukka II (837-506-13-9, pinta-alaltaan 700 m²). Asuinrakennusten kokonaispinta-alaksi alueella muodostuisi hankkeen yhteydessä noin 550 kem².

Kiinteistörekisterin mukaan Vähä-Utukan tilan pinta-ala on noin 3 ha ja se on rekisteröity 22.4.1993. Kiinteistö koostuu kolmesta eri palstasta. Hakijat ovat 12.8.2021 päivätyn lainhuudon mukaan kiinteistön omistajia.

KUULEMINEN

Hakijat ovat kuulleet kiinteistön rajanaapureita. Hakijat omistavat myös kiinteistön 837-506-13-9. Naapureilla tai muilla osallisilla ei ole huomautettavaa hankkeesta.

Yleiskaavoitus:

Aiottu rakennushanke sijoittuu Palonkyläntien ja Utukantien risteyskohdassa Sorilanuoman itäpuolelle.

Maakuntavaltuuston 27.3.2017 hyväksymässä Pirkanmaan maakuntakaavassa 2040 tila sijoittuu maa- ja metsätalousvaltaiselle alueelle, joka on ekosysteemipalvelujen kannalta merkittävä, sekä maakunnallisesti arvokkaalle kulttuurimaisema-alueelle (Sorilan-Palon kulttuurimaisema). Lisäksi kohde sijoittuu arkeologisen perinnön ydinalueelle ja kasvutaajamien kehittämisvyöhykkeelle.

Voimassa olevassa kaupunginvaltuuston 17.8.2015 hyväksymässä Nurmi-Sorilan osayleiskaavassa hanke sijoittuu maatilojen talouskeskusten alueelle. Talouskeskusten yhteyteen voidaan sijoittaa toinen yksiasuntoinen asuinrakennus, jonka paikkaa ei saa erottaa maanmittaustoimenpiteellä tai muutoin omaksi tilakseen. Alueen asuinrakennusten yhteenlaskettu kerrosala saa olla enintään 1/10 rakennuspaikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 500 kem².

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Alueelle saa lisäksi rakentaa maa- ja metsätaloutta sekä siihen soveltuvia sivuelinkeinoja palvelevia rakennuksia. Rakentamisessa on noudatettava perinteistä rakentamistapaa.

Kiinteistö sijaitsee kaavan mukaisella maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokkaalla alueella. Alueen kulttuurihistoriallisesti arvokas maisemakokonaisuus tulee säilyttää. Siihen kuuluvat viljelyalueet, pihapiirit ja yksittäiset rakennukset sekä maisemaa jäsentävä historiallinen kylätiestö, kulttuurivaikutteiset kasvillisuussaarekkeet ja muu maiseman kannalta tärkeä vanha puusto sekä kulttuurihistoriallisesti tärkeät rakenteet. Alueelle rakennettaessa tai tehtäessä muutoksia olemassa oleviin rakennuksiin on huolehdittava siitä, että uudisrakentaminen sopeutuu sijoitukseltaan, mittasuhteiltaan, tyyliltään ja materiaaleiltaan olemassa oleviin tilakeskuksiin ja muuhun rakennuskantaan sekä ympäristöön. Merkintä koskee myös alueeseen rajautuvia liikenne- ja vesialueita.

Kiinteistön alueella on myös muinaismuistolain rauhoittama kiinteä muinaisjäänös. Kohteen tai alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen ja muu siihen kajoaminen on muinaismuistolain nojalla kielletty.

Vähä-Utukan tila on lisäksi kulttuurihistoriallisesti merkittävä rakennus tai kohde. Rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sallitaan. Rakennuksissa suoritettavien laajennus-, korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoitusten muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennushistoriallisesti/kulttuurihistoriallisesti /maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Samalla tulee huolehtia kulttuurihistoriallisten arvojen, kuten pihapiirin inventoinnissa arvokkaiksi todettujen rakennusten säilyttämisestä. Alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät kohteen arvoa. Kohteen numero viittaa Aitolahden kulttuuriympäristöinventointiin.

Rakennuspaikalle on rakennettuna 282 kem² suuruinen 1,5-kerroksinen asuinrakennus, jota korotettaisiin 144 kem²:llä 2-kerroksiseksi (kokonaiskerrosalaksi muodostuisi 426 kem²). Pihapiirissä on lisäksi talousrakennuksia sekä erikseen omalla maarekisteritilallaan toinen vanha erittäin huonokuntoinen asuinrakennus (noin 120 kem²), jotka kaikki on tarkoitus säilyttää.

Kiinteistölle on olemassa oleva ajoyhteys Palonkyläntieltä.

Lähimmät päivittäispalvelut sijaitsevat 2,3 km etäisyydellä Sorilassa (koulu) tai 4,3 km etäisyydellä Nurmissa (kauppa, koulu, päiväkot). Paikallisbussi liikennöi muutamia vuoroja päivässä Pulesjärventien (lähin pysäkki noin 800 m) kautta tai Sorilan kautta Kämenniemeen ja edelleen Tampereen keskustaan.

Ottaen huomioon olemassa olevan rakennuspaikan ja laajentamisen olemassa olevan asuinrakennuksen yhteyteen voidaan todeta, että

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

rakentaminen ei aiheuta haittaa asemakaavoitukselle, yleiskaavoitukselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle. Se on sopivaa yhdyskuntateknisten verkostojen ja liikenneväylien toteuttamisen, liikenneturvallisuuden ja palvelujen saavutettavuuden kannalta. Se on myös sopivaa maisemalliselta kannalta eikä se vaikeuta erityisten luonnon- tai kulttuuriympäristön arvojen säilyttämistä eikä virkistystarpeiden turvaamista.

Poikkeamisen ei katsota aiheuttavan haittaa kaavoitukselle, kaavan toteuttamiselle tai alueiden käytön muulle järjestämiselle. Se ei myöskään vaikeuta luonnonsuojelun tai rakennetun ympäristön suojelemista koskevien tavoitteiden saavuttamista. Poikkeaminen ei johda vaikutuksiltaan merkittävään rakentamiseen tai muutoin aiheuta merkittäviä haitallisia ympäristö- tai muita vaikutuksia.

Lausunnot

Hakemuksesta on pyydetty maakuntamuseon, kaupunkikuva-arkkitehdin sekä ympäristönsuojelun lausunnot.

Maakuntamuseo lausuu:

”Pirkanmaan maakuntamuseolta pyydetään lausuntoa otsikon mukaisesta poikkeamislupahakemuksesta. Hankkeen tavoitteena on korottaa 1,5-kerroksinen rakennus kahden kerroksen korkuiseksi. Lisäksi rakennuksen itäisivulta puretaan kaksi kuistia, ja rakennuksen itä- ja länsisivuille rakennetaan uudet avoterassit ja parvekkeet. Myös rakennuksen julkisivuaukotus muuttuu.

Utukan kantatalon pihapiiri sijoittuu viljelymaiseman keskellä vesistöstä kohoavalle harjanteelle. Pihapiiri on osa vanhaa Palon maakirjakylän kylätonttia. Utukka on ainoa kylätontilla säilyneistä kantataloista. Tilan rakennuskanta edustaa 1900-luvun alun vauraan talonpoikaistilan rakentamista. Pihan keskipisteitä ovat suurikokoinen asuinrakennus sekä navetta. Pihapiirin vanhin rakennus on vilja-aitta. Pirkanmaan maakuntamuseon tutkijat ovat tehneet Utukkaan maastotarkastuksen 17.8.2021. Käynnillä todettiin muun muassa, että rakennusten ja pihapiirin huolto on laiminlyöty 2000-luvulla ja suurin osa rakennuksista on hyvin huonossa kunnossa.

Palon historiallinen kylänpaikka on muinaismuistolailta rauhoitettu kiinteä muinaisjäänös. Lisäksi Utukalla on merkittäviä paikallisia ja maakunnallisia rakennushistoriallisia ja maisema-arvoja. Utukan talo on inventoitu vuonna 2007 rakennuskohteena osana yleiskaavoitusta (Nurmi-Sorilan osayleiskaava, Aitolahden kulttuuriympäristöinventointi). Selvityksessä kohteen arvoiksi on tunnistettu sen asema viljelymaisemassa ja merkittävä asutushistoria. Utukan tilakeskus on lisäksi huomioitu vuonna 2015 tehdyssä Tampereen Aitolahden ja Teiskon kulttuuriympäristöselvityksessä.

Selvityksessä Utukka on osa Sorilan ja Palon kulttuuriympäristökokonaisuuden arvoaluetta. Suosituksina on

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

rakennuskannan sekä maiseman rakenteen ja mittakaavan säilyttäminen. Lisäksi suositellaan, että uudisrakentamisessa tulee käyttää erityistä harkintaa, jotta kulttuurimaiseman ominaispiirteet ja jatkuvuus voidaan säilyttää. Utukkaa ympäröivä viljelymaisema on osa Sorilan ja Palon maakunnallisesti arvokasta kulttuurimaisemaa, ja Utukan pihapiiri kuuluu arvoalueen rakennuskulttuurin ydinalueisiin.

Alueella on voimassa Nurmi-Sorilan osayleiskaava (2016), jonka mukaan Utukka on kulttuurihistoriallisesti merkittävä kohde. Kaavamääräyksen mukaan "rakennusten perusparantaminen, korjaaminen ja vähäinen laajentaminen sallitaan. Rakennuksissa suoritettavien laajennus-, korjaus- ja muutostöiden, käyttötarkoituksen muutosten sekä täydennysrakentamisen ja alueella tehtävien toimenpiteiden tulee olla sellaisia, että alueen rakennushistoriallisesti/kulttuurihistoriallisesti /maisemakuvallisesti arvokas luonne säilyy. Samalla tulee huolehtia kulttuurihistoriallisten arvojen, kuten pihapiirin inventoinnissa arvokkaiksi todettujen rakennusten säilyttämisestä. Alueella ei saa tehdä sellaisia toimenpiteitä, jotka vähentävät kohteen arvoa.

Maakuntamuseo on jo aiemmin ohjannut hanketta ja antanut sitä koskien useita lausuntoja (diar. 495/2021, 660/2021, 819/2021, 237/2022, 313/2022 ja 434/2022). Tutustuttuaan sille toimitettuun poikkeamislupahakemuksen aineistoon maakuntamuseo toteaa seuraavaa.

Kiinteistöllä 837-506-11-8 sijaitsee muinaismuistolailta rauhoitettu kiinteä muinaisjäännös, Palon historiallinen kylänpaikka (muinaisjäännöstunnus 1000018823). Kiinteän muinaisjäännöksen ja sen suoja-alueen kaivaminen, peittäminen, muuttaminen, vahingoittaminen ja muu niihin kajoaminen ilman muinaismuistolain nojalla annettua lupaa on kielletty (MML 1 ja 4 §). Pirkanmaan maakuntamuseo teki kohteella arkeologisen tarkkuusinventoinnin keväällä 2022, minkä tuloksena kohteen muinaisjäännösalueerajausta päivitettiin (liitekartta 1).

Tarkkuusinventoinnin tuloksen vaikutusta alueen maankäyttöhankkeisiin kommentoivassa lausunnossaan (diar. 434/2022) maakuntamuseo totesi, ettei tutkimuksessa havaittu merkkejä kiinteästä muinaisjäännöksestä. Näin ollen olivat päärakennuksen kivijalan viereen suunnitellut salaojitus, hulevesien ohjaamiseen liittyvä ja korkeintaan viiden metrin etäisyydelle rakennuksen kivijalasta ulottuva maankaivuu sekä maaperätutkimus mahdollista toteuttaa aiemmin esitetyn mukaisesti, kunhan kaivutyö ei ulottunut muinaisjäännösalueelle. Siksi myös käsillä olevassa poikkeamislupahakemuksessa esitetyt ja päärakennuksen itä- ja länsisivuille suunnitellut avoterassit on mahdollista toteuttaa ilman arkeologisia lisätutkimuksia.

Maakuntamuseo on antanut lausunnon (diar. 313/2022) koskien Utukan tilalle suunniteltuja maakaapelointi-, viemäröinti-, vesijohto-, käänöpaikka- ja maalämpöhankkeita, jossa toi esille hankkeisiin liittyvän arkeologisen esitutkimuksen tarpeen. Yksityisen pienehkön hankkeen ollessa kyseessä, tekee esitutkimuksen maakuntamuseon

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

toimeksiannosta ja valtion kustannuksella Museoviraston koekaivausryhmä. Toimeksianto koetutkimuksesta on tehty, ja koekaivausryhmä suorittaa tutkimuksen omassa aikataulussaan todennäköisesti kenttäkauden 2022 aikana. Pirkanmaan maakuntamuseo ottaa kantaa em. hankkeiden toteutettavuuteen ja niiden mahdollisesti vaatimiin lisätutkimuksiin koekaivauksen tuloksen perusteella. Maakuntamuseo painottaa, että maahan kajoaviin toimenpiteisiin ei tule ryhtyä, ennen kuin edellä mainitut tutkimustulokset ovat käytettävissä.

Utukan rakennuskannan osalta Pirkanmaan maakuntamuseo on todennut vuonna 2021 antamassaan lausunnossa diar. 660/2021, että huomattavista vaurioista johtuen Utukan päärakennuksen purkaminen on mahdollista, vaikkakin hyvin valitettavaa. Näin ollen maakuntamuseo on ilahtunut hankkeesta, jonka tavoitteena on pyrkiä säilyttämään ja kunnostamaan päärakennusta siltä osin kuin se on mahdollista. Utukan erityinen merkitys liittyy sen asemaan viimeisenä asuttuna tilana vanhalla kylätontilla. Näin ollen Utukan rakennuskannan säilymisellä perinteisen maatilän pihapiirin kaltaisena on erityistä historiallista ja maisemallista merkitystä. Tämä tavoite saavutetaan parhaiten, kun Utukan vanhaa rakennuskantaa pyritään kunnostamaan ja säilyttämään mahdollisimman paljon.

Hankkeessa Utukan vanhan päärakennuksen ulkoasu muuttuu huomattavasti. Rakennuksen huonon kunnon huomioiden Pirkanmaan maakuntamuseo arvioi hanketta tässä tilanteessa rakennuksen julkisivumuutosten osalta enemmänkin uudisrakennushankkeena kuin vanhan päärakennuksen kunnostuksena. Näin ollen maakuntamuseo katsoo, että rakennuksen huomattava korottaminen on mahdollista, koska rakennus säilyttää kuitenkin maatilän päärakennukselle tyypillisen pitkänomaisen ja yksinkertaisen, suorakaiteen muotoisen perusmassansa. Pirkanmaan maakuntamuseo katsoo, että poikkeamislupa on Utukan rakennetun ympäristön arvojen osalta myönnettävissä. Maakuntamuseo kehottaa vielä pohtimaan rakennukseen lisättyjen terassien mittasuhteita. Päärakennukseen on nyt suunniteltu kaksi terassia, joiden päälle on sijoitettu parvekkeet. Molempien katettujen terassien huomattava syvyys on perinteiselle maaseudun rakentamiselle vieras elementti. Maakuntamuseo esittää, että esimerkiksi pääsisäänkäynnin kuistin syvyyttä vähennettäisiin siten että se toimisi mittasuhteiltaan perinteisenä avokuistina, ja rakennuksen takapuolelle sijoittuisi suunnitelmien mukaisena laajempi, oleskeluun tarkoitettu terassi."

Ympäristönsuojelu lausuu:

"Talousvesikaivon ja harmaiden vesien imeytyskentän välinen etäisyys (20 m) on alle Tampereen kaupungin ympäristönsuojelumääräyksissä (KV 18.2.2019 § 29) vaadittu vähimmäisetäisyys. Määräysten mukaan purkupaikan etäisyys talousvesikaivosta tulee olla vähintään 30 m. Lisäksi purkupisteen ja lämpökaivon vähimmäisetäisyydeksi on myös määrätty 20 m. Kiinteistölle on esitetty rakennettavaksi maalämmön keruupiiri,

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

mikä lienee sijaitsee melko lähellä maanpintaa. Tämä ei hakemuksesta käy ilmi. Tulee huomioida, ettei jätevesien imeytyskentältä pääse keruupiirin kautta imeytymään jätevesiä haitallisesti maaperään ja/tai pohjaveteen ja toisaalta, ettei jätevesistä aiheudu kyseiselle keruujärjestelmälle haittaa. Kiinteistö sijaitsee arseeniriskialueella ja se tulee ottaa huomioon vedenhankintaa suunniteltaessa.”

Kaupunkikuva-arkkitehti puoltaa hanketta.

Tiedoksi

Hakija, Pirkanmaan ELY-keskus

Liitteet

- 1 Liite YLA 30.8.2022 Karttaliitteet
- 2 Liite YLA 30.8.2022 Julkisivukuvat aiotusta laajennuksesta
- 3 Liite YLA 30.8.2022 Asiakooste
- 4 Liite YLA 30.8.2022 Liitekartta 1: Muinaisjäännösaluekartta

Nähtävilläolo ja tiedoksianto asianosaiselle

Annettu julkipanon jälkeen 2.9.2022

Muutoksenhakuviranomainen

Hämeenlinnan hallinto-oikeus

Tampere
02.09.2022

Jonna Koivumäki
Hallintosihteeri

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

Valitusosoitus

§199

Valitusosoitus

Valitusosoitus

Tähän päätökseen haetaan muutosta hallintovalituksella.

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

- 1) viereisen tai vastapäätä olevan alueen omistajalla ja haltijalla;
- 2) sellaisen kiinteistön omistajalla ja haltijalla, jonka rakentamiseen tai muuhun käyttämiseen päätös voi olennaisesti vaikuttaa;
- 3) sillä, jonka asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin hanke saattaa huomattavasti vaikuttaa;
- 4) sillä, jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen);
- 5) kunnalla ja naapurikunnalla, jonka maankäytön suunnitteluun päätös vaikuttaa;
- 6) toimialueellaan sellaisella rekisteröidyllä yhdistyksellä, jonka tarkoituksena on luonnon- tai ympäristönsuojelun tai kulttuuriarvojen suojelun edistäminen taikka elinympäristön laatuun muutoin vaikuttaminen; sekä
- 7) viranomaisella toimialaansa kuuluvissa asioissa.

Valitusviranomainen

Valitus tehdään Hämeenlinnan hallinto-oikeudelle:

Hämeenlinnan hallinto-oikeus
Raatihuoneenkatu 1
13100 Hämeenlinna
faksi: 029 56 42269
sähköposti: hameenlinna.hao@oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Valitusaika

Päätös on annettu julkipanon jälkeen. Valitus on tehtävä **30 päivän** kuluessa päätöksen antamisesta. Päätöksen antamispäivää ei lueta määräaikaan. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa tehtävän toimittaa ensimmäisenä arkipäivänä sen jälkeen.

Valituskirjelmä

Valituskirjelmässä, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava

- valittajan nimi, kotikunta, postiosoite ja puhelinnumero
- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä osin päätöksestä valitetaan ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu päätöksentekojärjestelmässä.

- vaatimuksen perusteet
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen on liitettävä valituskirjelmään valtakirja, kuten oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain (808/2019) 32 §:ssä säädetään.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa valitusviranomaiselle.

Valituskirjelmän tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukiolon päättymistä. Valituskirjelmän lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Oikeudenkäyntimaksu

Hallinto-oikeudessa valituksen käsittelystä perittävä oikeudenkäyntimaksu on 260 euroa. Mikäli hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi, oikeudenkäyntimaksua ei peritä. Maksua ei myöskään peritä eräissä asiaryhmissä eikä myöskään mikäli asianosainen on muualla laissa vapautettu maksusta. Maksuvelvollinen on vireillepanija ja maksu on valituskirjelmäkohtainen.